

KHỦNG HOẢNG TÀI CHÍNH VÀ THẤT NGHIỆP Ở CHÂU ÂU

TS. Nguyễn Văn Lịch
Học viện Ngoại giao

Theo đánh giá của IMF, kinh tế thế giới đang trong quá trình phục hồi và bắt đầu thoát khỏi khủng hoảng tài chính. Thế nhưng, những hậu quả mà nó để lại khiến thế giới phải đau đầu, đặc biệt là nạn thất nghiệp. Theo báo cáo của OECD, thời kỳ đen tối của cuộc khủng hoảng mới chỉ đi qua đối với lĩnh vực tài chính và ngân hàng, còn với thị trường lao động, thời kỳ đen tối mới chỉ bắt đầu. Những dư âm của nó sẽ tiếp tục kéo dài đối với các thị trường lao động thế giới. Châu Âu là một ví dụ điển hình.

Tại khu vực đồng Euro (Eurozone), trong mấy tháng qua, thất nghiệp liên tục tăng: tháng 4/2009 tỷ lệ thất nghiệp tại đây là 9,3%, tháng 5/2009 là 9,5%, với hơn 15 triệu người thất nghiệp. Tỷ lệ này đã tăng từ 9,5% trong tháng 8/2009 lên 9,6% trong tháng 9/2009, nâng tổng số người không có việc làm lên 15,2 triệu người. Ủy ban Châu Âu (EC) cho biết, đây là tỷ lệ tồi tệ nhất kể từ năm 1999 tới nay. Đầu tháng 8/2009, EC cho biết kinh tế Eurozone đã thoát dần khỏi suy thoái kinh tế. Đức và Pháp đã tăng trưởng dương trong quý II/2009. Tuy nhiên, mức cải thiện chưa tác động tới thị trường lao động. Đa số các nhà kinh tế đều dự đoán tỷ lệ thất nghiệp tiếp tục tăng vào năm tới.

Mở rộng ra EU-27, tình hình cũng không sáng sủa hơn, tỷ lệ thất nghiệp liên tục

tăng lên: tháng 3/2009 là 8,4%; tháng 4/2009 là 8,6%; tháng 5/2009 là 8,9%. Vào tháng 5/2008, tỷ lệ thất nghiệp của EU mới chỉ là 6,8%. Trong vòng một năm, đã có thêm 5,1 triệu người gia nhập đội quân thất nghiệp....Đến tháng 9/2009, tỷ lệ này tăng tới 9,1% với tổng số 21,9 triệu người không có việc làm. Đây là mức cao nhất kể từ năm 2005. Dự đoán thất nghiệp của EU sẽ tăng lên mức cao nhất, kể từ cuối Thế chiến II, đẩy thất nghiệp ở EU lên 10,9% và Eurozone lên 11,5% vào năm 2010.

Kết quả thăm dò do EC tiến hành vào 6/2009 cho thấy 61% người dân ở EU-27 tin rằng tác động của cuộc khủng hoảng việc làm vẫn chưa lên tới đỉnh. Chỉ có 28% ý kiến nói rằng giai đoạn tồi tệ nhất đã qua. Người dân châu Âu lo ngại đội quân thất nghiệp sẽ gia tăng. Tỷ lệ thất nghiệp tại châu Âu tăng mạnh chủ yếu do nhu cầu giảm trong các ngành công nghiệp, xây dựng và hiệu quả chậm chạp của các gói kích thích kinh tế.

Ngoài tình hình chung, đáng chú ý là tỷ lệ thất nghiệp trong độ tuổi 15-24 ở EU chiếm 18,3%, cao hơn so với tỷ lệ chung; trong khi đó, tại Eurozone, tỷ lệ này là 18,4%. Như vậy, EU có 5 triệu thanh niên thất nghiệp, trong khi con số này ở Eurozone là 3,1 triệu.

Xem xét thất nghiệp tại một số nước sẽ thấy rõ hơn tình hình trên. Tại Anh, tính đến tháng 9/2009, số thất nghiệp là 2,47 triệu người, với tỷ lệ 7,8%, mức cao nhất kể từ năm 1995. Tại một số nơi như West Midlands, con số này lên tới 10,6%. Các chuyên gia cho rằng con số thực tế có thể còn cao hơn nữa, nếu như các công ty không cắt giảm giờ làm việc. Nhiều dự đoán năm 2010 sẽ có 3,2 triệu, thậm chí là 4 triệu người Anh sẽ rơi vào thất nghiệp. Con số này tồi tệ hơn nhiều so với đỉnh điểm hồi thập kỷ 80 của thế kỷ trước, dưới thời Thủ tướng Margaret Thatcher. Triển vọng thị trường việc làm của Anh còn rất ảm đạm, với tình trạng thất nghiệp sẽ còn kéo dài sau khi suy thoái kinh tế kết thúc. Như vậy, hơn một nửa số công việc được tạo ra trong 5 năm qua ở Anh sẽ biến mất trong vòng chưa đầy 3 năm tới.

Theo khảo sát của BBC, 2/3 người Anh cho biết ít nhất một người quanh họ bị mất việc làm trong giai đoạn vừa rồi. 34% nghĩ rằng tình hình sẽ xấu đi, 52% cho rằng kinh tế chưa thể cải thiện được trong thời gian tới. Nhóm người lớn tuổi và có thu nhập thấp tỏ ra bi quan nhất. Trong khi đó, các lao động trẻ lại gặp rất nhiều khó khăn khi tìm việc làm và họ cũng sẽ là những người đầu tiên bị sa thải khi các doanh nghiệp cắt giảm nhân công. Tỷ lệ thất nghiệp trong nhóm từ 18 đến 24 tuổi là 17,2% (kỷ lục là 17,8% vào tháng 3/1993). Nhiều ý kiến cho rằng, thất nghiệp trong thanh niên là điểm quan ngại lớn nhất trong suy thoái. Tại những khu vực sản xuất

ở phía tây của miền Trung, Bắc của Anh và xứ Wales, phải mất đến 10 năm thị trường việc làm mới có thể trở lại như trước khi suy thoái. Trong tình hình trên, ngày 26/4/2009, Phòng Thương mại Anh công bố: hơn 2/3 số doanh nghiệp tại Anh dự kiến sẽ không tăng lương, thậm chí còn cắt giảm lương của lao động trong năm 2009. Đồng thời, chính phủ Anh thông báo sẽ cắt giảm 300.000 chi tiêu lao động từ nước ngoài. Lĩnh vực tư vấn và chăm sóc cộng đồng cũng sẽ bị loại bỏ khỏi danh sách sử dụng lao động nhập cư.

Từ tháng 4 đến tháng 5/2009, thất nghiệp tại Pháp đã tăng từ 8,6% lên 8,8%. Đến tháng 7/2009, con số này đã tăng đến 9,8%, vượt dự đoán của OECD, khi cho rằng thất nghiệp ở Pháp sẽ lên tới 8,5% vào cuối năm 2009, khoảng 9% trong năm 2010. Dự báo thất nghiệp tại Pháp có khả năng sẽ vượt qua mức 10% vào đầu năm 2010. Vào tháng 5/2009, tổng số thất nghiệp ở Pháp đã tăng lên mức 2,54 triệu người. Đây là một gánh nặng đối với chính phủ Pháp. Đáng chú ý là thất nghiệp trong thanh niên dưới 25 tuổi tăng tới 40% vào tháng 6/2009. Sợ dĩ như vậy vì thanh niên là đối tượng dễ bị tác động nhất trong thời kỳ suy thoái kinh tế. Lao động hơn 50 tuổi và lao động nam dễ bị mất việc làm hơn, do suy thoái kinh tế ảnh hưởng nặng nề tới các lĩnh vực vốn thu hút nhiều nhân công nam như sản xuất ô tô, xây dựng. Trong khi đó, ngành dịch vụ sử dụng nhiều nhân công nữ ít bị ảnh hưởng hơn. Thực tế trên đã đặt ra cho chính phủ Pháp phải tìm

kiếm nhiều giải pháp để có thể thúc đẩy kinh tế, tạo việc làm cho người lao động.

Tỷ lệ thất nghiệp ở Đức tăng từ 7,7% tháng 12/2008 lên 7,8% trong tháng 1/2009. Đến tháng 8/2009 tỷ lệ này là 8,3%, với 3,46 triệu người mất việc. Thất nghiệp trong các ngành công nghiệp của Đức rất căng thẳng. Nhiều khả năng ngành chế tạo máy và thiết bị Đức sẽ phải cắt giảm 50.000-60.000 việc làm trong tổng số 95 nghìn việc làm của toàn hiệp hội. Trước đó, dự báo chi cắt giảm 25.000 việc làm. Hơn 90.000 việc làm trong ngành công nghiệp ô tô của Đức đang gặp gay go, khi chương trình hỗ trợ người tiêu dùng mua xe mới sắp kết thúc. Chính phủ của Thủ tướng Angela Merkel đang phải đương đầu với không ít thách thức.

Mặc dù tỷ lệ thất nghiệp ở các nước trên là rất cao, nhưng vẫn còn rất khiêm tốn nếu so với Tây Ban Nha. Đây là nước bị tác động đặc biệt nặng nề bởi suy thoái, bởi vậy khối lượng người bị mất việc đã tăng vọt ngay từ những tháng đầu của khủng hoảng. Tỷ lệ thất nghiệp trong tháng 5/2009 là 17,4%, so với tháng 5/2008 là 10,5%. Đến tháng 7/2009 tỷ lệ này đã lên đến mức tồi tệ nhất với con số 18,9%. Con số này sẽ là 20% vào năm tới. Đặc biệt, có tới 38% thanh niên dưới 25 tuổi bị thất nghiệp do cuộc khủng hoảng kinh tế lần này. Trong quý 11/2009, số người thất nghiệp ở Tây Ban Nha đã tăng lên xấp xỉ 4,14 triệu người, mức cao nhất trong vòng 11 năm qua. Sự sụp đổ trong ngành xây dựng

nhà ở và lượng khách du lịch giảm mạnh, đã đưa tỷ lệ thất nghiệp trong những ngành này lên mức cao nhất.

Tiếp theo Tây Ban Nha là Latvia. Tỷ lệ thất nghiệp ở đây đã tăng từ 6,9% trong năm 2008 lên 18,3% trong năm nay. Thất nghiệp ở Litva là 16,8%. Tại Croatia, thất nghiệp cũng đã tăng lên 13,7%, với 240.455 người không có việc làm. Trong khi đó, Ba Lan thông báo, tỷ lệ thất nghiệp ở quốc gia này là 10,8% trong tháng 8/2009. Kể từ tháng 10/2008, tỷ lệ thất nghiệp ở Ba Lan đã tăng mạnh do những ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu. Tỷ lệ thất nghiệp của Slovakia là 10,5% vào tháng 3/2009. Tuy nhiên, đến tháng 4/2009 con số này là 11,1%. Số liệu tương ứng ở Ireland là 10,6%; Hungary là 9,2%. Bộ Tài chính Phần Lan cho biết, tỷ lệ thất nghiệp của họ sẽ tăng từ 6,4% năm 2008 lên 9% trong năm 2009 và ít nhất là 10% năm 2010. Tính đến tháng 3/2009, Bồ Đào Nha có tỷ lệ thất nghiệp là 8,5%; Ireland là 10,6%.

Tỷ lệ thất nghiệp của Áo đã tăng từ 7,8% trong năm 2008 lên 8,3% trong năm 2009. Dự báo tỷ lệ thất nghiệp ở nước này có thể lên tới mức kỷ lục 8,8% năm 2010. Tình hình kinh tế Áo vẫn yếu kém, có thể gây sức ép lên thị trường lao động nước này và tỷ lệ thất nghiệp cao sẽ không giảm cho tới năm 2013, khi toàn bộ nền kinh tế hồi phục. Cuộc khủng hoảng cũng đã tác động đến Thụy Điển, làm cho tỷ lệ thất nghiệp của nước này tăng từ 6,4% vào tháng 12/2008, lên 8% trong tháng 9/2009. Hungary có tỷ lệ thất

ng nghiệp là 9.2% (3/2009). Số người mất việc tại Cộng hòa Séc là gần 353.000, đưa tỷ lệ thất nghiệp lên 6.8%. Trong khi đó, Romania có gần 404.000 người không có việc làm, với tỷ lệ là 4.4%. Na Uy dự tính tỷ lệ thất nghiệp ở nước này là 3.5% trong năm 2009, so với 2% trong năm 2008.

Thất nghiệp đang là vấn đề nan giải của chính phủ Thụy Sĩ. Theo báo cáo, số đăng ký thất nghiệp đến cuối tháng 5/2009 là 135.128 người, tương đương 3,4% lực lượng lao động. Số thất nghiệp tuy có giảm so với tháng 4, nhưng lại cao hơn tới 42% so với cùng kỳ năm trước. Dự báo thất nghiệp có thể lên đến 200.000 người vào giữa tháng 3/2010, mức cao nhất kể từ năm 1997. Trong tháng 6/2009, tỷ lệ thất nghiệp ở Hà Lan là 3.4%. Đan Mạch cho biết, tỷ lệ thất nghiệp ở nước này sẽ tăng lên 2.4% trong năm 2009.

Thất nghiệp ở Nga đang tăng đến mức đáng lo ngại, đang ảnh hưởng nặng nề tới nước Nga. Tổng thống Nga đã bày tỏ sự lo ngại đặc biệt về tình trạng thất nghiệp ở đây. Số người chính thức đăng ký thất nghiệp ở Nga tính đến thời điểm tháng 9/2009 đã là 2,2 triệu, mức mà các quan chức dự kiến phải cuối năm nay mới đạt tới. Con số thực tế còn đáng lo ngại hơn rất nhiều, với hơn 7 triệu người. Tỷ lệ thất nghiệp ở Nga vào tháng 9/2009 là 9,5%, trong khi cách đây nửa năm, con số này là 5,3%. Trong khi đó, trung bình hàng tuần có từ 1,5-2 nghìn doanh nghiệp Nga tuyên bố cắt giảm nhân công hoặc rút ngắn giờ lao động. Theo Tổng thống Métvêdép, mặc dù tỉ lệ thất nghiệp chưa đạt

tới con số 13,3% (khi Nga lâm vào khủng hoảng kinh tế năm 1998), song tình hình hiện vẫn hết sức phức tạp, đòi hỏi những biện pháp hữu hiệu hơn để ngăn chặn đà thất nghiệp gia tăng. Theo Bộ Kinh tế, hơn 1/3 số công ty Nga có kế hoạch tiếp tục giảm việc làm, tiền lương và số tuần làm việc. Trong năm 2009, số thất nghiệp sẽ ở mức 7,8 triệu người, tăng 1,8 triệu người so với dự đoán cách đây một năm. Ngành luyện kim và chế tạo ô tô đối mặt với nguy cơ cắt giảm việc làm lớn nhất trong tương lai.

Những lo ngại

Tình hình trên đã làm cho châu Âu lâm vào một cuộc khủng hoảng việc làm nặng nề. Đã có nhiều cảnh báo rằng không nên đánh giá thấp những vấn đề này sinh từ làn sóng thất nghiệp. Hàng triệu người châu Âu đang trong tình trạng tuyệt vọng, khi cuộc khủng hoảng kinh tế ập đến, họ sẽ không sẵn lòng mở hầu bao - động thái có thể làm cho cuộc khủng hoảng kinh tế tệ hại nhất kể từ sau Chiến tranh Thế giới lần thứ II kéo dài hơn. Ủy viên Việc làm của EU, Vladimir Spidla nói: "Điều dễ hiểu là người châu Âu đang quan ngại về tác động của cuộc khủng hoảng tới việc làm và gia đình". Kết quả điều tra mới nhất cho thấy, suy thoái kinh tế do khủng hoảng tài chính ngày càng trở nên trầm trọng và thất nghiệp đang là vấn nạn lớn nhất đối với người châu Âu. Trả lời câu hỏi vấn đề nào là cấp bách nhất hiện nay, 39% số người nói rằng đó là "thất nghiệp", chiếm vị trí thứ nhất. Kế đến là "ổn định kinh tế" và "sức mua". Nỗi lo việc làm trở

nên lớn nhất ở các nước Bantích, vốn bị tác động nặng nề của cuộc khủng hoảng kinh tế. 82% người Látvia, 76% người Extônia và 74% người Litva tin rằng đất nước họ sẽ có thêm nhiều người bị mất việc làm. Còn ở Đan Mạch và Thụy Điển có 52% và 58% cho rằng giai đoạn tồi tệ vẫn còn ở phía trước. 32% người châu Âu lo ngại mất việc làm do khủng hoảng kinh tế và 47% cho rằng con em họ sẽ gia nhập lực lượng thất nghiệp.

Tỷ lệ thất nghiệp vẫn theo sau sự phát triển kinh tế. EC cũng dự báo rằng kinh tế châu Âu sẽ giảm 4% trong năm nay khi khu vực này rơi vào một cuộc suy thoái dài và sâu hơn dự tính trước đó. Trong quý II/2009, kinh tế Eurozone đã giảm 2,5% so với quý trước. Tại một số nước như Tây Ban Nha hay Ailen..., những nơi tỷ lệ thất nghiệp đột ngột tăng vọt trong 12 tháng qua, thu nhập của các hộ gia đình mất việc giảm 40%. Pháp và Đức đã tương đối khá hơn trong thời gian qua, nhưng cái giá phải trả là năng suất tại hai nền kinh tế lớn nhất châu Âu này đã giảm 4-7% trong vòng một năm qua. Đan Mạch cho biết, nền kinh tế nước này sẽ suy giảm 2,5% trong năm nay. Cơ quan Thống kê quốc gia Phần Lan cho biết, nền kinh tế nước này đã suy giảm 2,6% trong quý II/2009 so với quý I trước đó. Tháng 6 vừa qua, Phần Lan dự báo kinh tế nước này có thể sẽ suy giảm 6% trong cả năm 2009 và tỷ lệ thất nghiệp có thể tăng cao. Nạn thất nghiệp trở thành cơn ác mộng đối với Nga, sẽ tiếp tục gây sức ép đối với nền kinh tế trong ít nhất vài quý tới. Theo một chuyên

gia, thất nghiệp và đời sống giảm sút có thể gây ra bất ổn xã hội tại Nga.

Biểu tình và bạo động

Điều làm người lao động châu Âu bất bình nhất là cách thức xử lý "không hợp lòng người", chậm trễ và kém hiệu quả của chính phủ; không ngăn chặn được các tập đoàn lớn cắt giảm việc làm; để mặc các ngân hàng hạn chế cho vay, bóp nghẹt hoạt động của các doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Tuy nhiên, không phải đến bây giờ, khi nổ ra khủng hoảng, người lao động châu Âu mới bất bình với chính phủ, mà từ trước đó, họ đã mất lòng tin trước tình hình kinh tế ngày một sa sút tại châu lục này. Điển hình tại Pháp, trước khi nhậm chức vào tháng 5/2007, Tổng thống Sarkozy từng cam kết sẽ cải thiện điều kiện sống cho người dân, kích thích kinh tế. Song, kế hoạch không hợp lòng dân của ông chẳng những không phát huy hiệu quả, mà còn tiêu tốn khoản ngân sách trị giá tới 360 tỷ Euro (477 tỉ USD) của nhà nước để cứu hệ thống ngân hàng trước nguy cơ sụp đổ và ước tính tăng trưởng kinh tế của Pháp ở mức 0% trong năm 2009.

Thất nghiệp đã dẫn tới những cuộc biểu tình liên tiếp ở châu Âu. Những cảnh báo của ILO về bất ổn xã hội đang trở thành hiện thực, khi hàng loạt cuộc biểu tình lớn, chống sử dụng lao động nhập cư và phản đối chính phủ điều hành kinh tế kém, đã nổ ra khắp châu Âu trong những tháng vừa qua. Ngày 1/5/2009, hàng trăm nghìn người châu Âu đổ

ra đường. Châu Âu đã nổi giận vì khủng hoảng kinh tế và việc làm. Nhiều nước châu Âu, trong đó nổi bật là Pháp, Anh, Hy Lạp, Tây Ban Nha... vừa trải qua một "ngày thứ năm đen tối" do các cuộc biểu tình quy mô lớn diễn ra rầm rộ, với sự tham gia của hàng triệu người. Khắp nơi đã xảy ra đụng độ với cảnh sát chống bạo động trong các cuộc biểu tình.

Ngày 29/1/2009, hơn 2,5 triệu công nhân thuộc các ngành dịch vụ công cộng cùng hàng trăm nghìn học sinh, sinh viên, người nghỉ hưu và cả người thất nghiệp Pháp đã tuần hành tại nhiều thành phố lớn của nước này, yêu cầu Tổng thống từ chức do để đất nước rơi vào tình trạng khó khăn nhất trong 15 năm qua. Các công đoàn ở Pháp tổ chức 300 cuộc biểu tình lớn để bày tỏ sự giận dữ đối với chính sách về khủng hoảng kinh tế của Tổng thống. Biểu tình đã làm gián đoạn các ngành dịch vụ công cộng, gây thiệt hại lớn cho kinh tế Pháp. Đầu năm 2009, OECD đã cảnh báo Pháp về một "thế hệ mất mát" của giới trẻ khi bước vào một thị trường việc làm ảm đạm trong năm 2009. Căng thẳng về việc làm cũng đang diễn ra tại Anh. Người biểu tình đã phản đối lao động nước ngoài với khẩu hiệu "Việc làm ở Anh là dành cho người Anh". Chính phủ lo ngại vấn đề này sẽ dẫn đến nạn "bài ngoại" tại Anh. Thủ tướng G.Brao đã phải lên tiếng chỉ trích tư tưởng "bảo hộ việc làm". Các cuộc biểu tình đã gây gián đoạn hoạt động tại nhà máy điện hạt nhân ở một số nơi như Cumbria, Lancashire và Nottinghamshire.

Các đợt cắt giảm nhân công liên tục đang làm dấy lên làn sóng phản đối từ Nghiệp đoàn Lao động trong nhiều ngành, trong đó nổi bật là ngành thép. Một quan chức ngành này nói: "Chúng tôi thực sự lo ngại về sự toàn vẹn của ngành công nghiệp thép và nếu quá trình sa thải tiếp diễn nó có thể hủy hoại toàn bộ ngành công nghiệp chế tạo của Anh". Tại Đức, ngày 3/2/2009, hàng chục nghìn người làm việc trong ngành dịch vụ cũng đã tiến hành tổng bãi công khiến giao thông bị ngừng trệ và nhiều trường học phải đóng cửa. Căng thẳng cũng diễn ra ở Berlin, khi cảnh sát bạo động phải lôi người biểu tình ra khỏi một nhà ga ở thủ đô. 29 cảnh sát đã bị thương khi bị ném đá, chai lọ.... Cảnh sát tại Iceland đã phải dùng súng hơi cay để giải tán người tập trung bên ngoài nhà Quốc hội ngày 22/1/2009. Đây là lần đầu tiên trong hơn nửa thế kỷ qua, cảnh sát phải dùng đến công cụ này, do tình trạng bạo lực ngày càng gia tăng trong các cuộc tuần hành. Người biểu tình cho rằng chính phủ đã góp tay khiến nền kinh tế sụp đổ, làm tăng tình trạng thất nghiệp.... Cảnh sát và người biểu tình Iceland đã đụng độ. Sau hàng loạt cuộc biểu tình này, chính phủ Iceland đã phải từ chức. Nông dân Hy Lạp dùng máy kéo chặn đường khắp cả nước trong gần hai tuần biểu tình. Họ yêu cầu chính phủ trợ giúp về tài chính, giải quyết việc làm. Người biểu tình đã xung đột với cảnh sát chống bạo động vào ngày 2/2/2009. Bạo lực đã nổ ra ở Istanbul, khi cảnh sát bắn súng hơi cay và phun vòi rồng để ngăn hàng nghìn người đổ về quảng

trường trung tâm thành phố. Tại Thụy sĩ, người biểu tình đã chống lại cảnh sát trong cuộc phản đối Diễn đàn Kinh tế Thế giới Davos ở Geneva, trong ngày 31/1/2009. Ngày 1/5/2009, người biểu tình Ukraina xuống đường tại thủ đô Kiev để phản đối chính phủ....

Một số giải pháp

Trong bối cảnh kinh tế hiện nay, rất có thể làn sóng thất nghiệp sẽ tăng mạnh hơn mọi dự đoán. Chính phủ các nước châu Âu cần sớm có giải pháp bảo đảm việc làm, an sinh xã hội, tránh các cuộc biểu tình, bạo loạn gây thêm khó khăn cho nền kinh tế vốn đã ốm yếu. Nhiều ý kiến cho rằng chỉ có thể nói đến hồi kết của cuộc khủng hoảng, khi giải quyết xong khủng hoảng về phương diện xã hội do tình trạng thất nghiệp gây nên. Từ nay đến năm 2011, giải quyết thất nghiệp tiếp tục là vấn đề quan tâm hàng đầu của EU. Thất nghiệp tăng mạnh trong những tháng gần đây, đòi hỏi các nước EU phải hành động thống nhất. Bình ổn thị trường việc làm là mục tiêu ưu tiên của các nước trong bối cảnh hiện nay. Trước tình hình trên, EC đã đề xuất các biện pháp tạo việc làm và nâng cao kỹ năng lao động với ngân sách 19 tỷ Euro trong năm 2009 và 2010. Kể từ mùa hè 2008 đến nay, chính phủ nhiều nước đã tăng cường những biện pháp bảo hiểm thất nghiệp tạm thời như chế độ "thất nghiệp kỹ thuật" ở Pháp, Đức, Hà Lan....

Là tâm điểm bùng nổ biểu tình, Pháp cũng là nước nhanh chân nhất trong việc công bố kế hoạch tăng trưởng kinh tế vào

ngày 1/2/2009. 26 tỷ Euro sẽ được đầu tư vào 1.000 dự án lớn nhỏ, để tạo ra 120.000 việc làm, đồng thời sẽ kích thích tăng trưởng thêm khoảng 1.3 điểm. Tổng thống Pháp cho biết: Tăng cường đầu tư và tạo việc làm mới là nền tảng phát triển kinh tế bền vững; Pháp không đi theo lối mòn truyền thống là kích cầu để khôi phục kinh tế, vì đó chỉ là biện pháp nhằm giải quyết vấn đề trước mắt. Pháp sẽ hỗ trợ khẩn cấp 500 triệu Euro để giúp thanh niên tìm việc. Kế hoạch này sẽ mở rộng trợ cấp thất nghiệp đặc biệt dành cho người thất nghiệp dưới 25 tuổi. Pháp cũng đang thành lập các trung tâm nhằm hỗ trợ thanh niên tìm việc làm.... Các biện pháp trên bổ sung cho kế hoạch hỗ trợ khẩn cấp 1,3 tỷ Euro của Pháp hồi tháng 4/2009, nhằm đối phó với tình trạng thất nghiệp trong giới trẻ. Tuy nhiên, theo OECD, Pháp cần phải cải cách sâu rộng cơ cấu, hệ thống giáo dục và thị trường lao động mới giải quyết được vấn đề.

Kế hoạch trên của Pháp ngay lập tức trở thành ví dụ được đem ra mổ xẻ, xem xét đề các nước châu Âu học tập. Trong bối cảnh khó khăn hiện nay, kế hoạch này chỉ được xem là giải pháp tạm thời, do dự án thì nhiều mà tổng giá trị thì chẳng đáng bao nhiêu (26 tỷ Euro cho 1.000 dự án), các dự án chủ yếu là khôi phục các thư viện, công trình văn hóa, đường xá... nên tính kích thích kinh tế không lớn. Giám đốc Viện Lịch sử kinh tế và Xã hội Pháp cho rằng, một kế hoạch giải cứu kinh tế hợp lý cần thiết phải chú ý đến hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ: "Từ khi khủng

hoảng bùng nổ, chưa thấy một kế hoạch khôi phục kinh tế nào ở châu Âu được đánh giá là hiệu quả. Kế hoạch của Pháp cũng vậy. Doanh nghiệp vừa và nhỏ đóng vai trò quan trọng cho tăng trưởng và giải quyết việc làm nhưng không được chú trọng hỗ trợ trong kế hoạch đó". Kế hoạch của nước Pháp vì thế cũng không tạo ra những hy vọng lớn cho tình hình khó khăn hiện nay

Thủ tướng Anh và Bộ Lao động nước này cũng đặt vấn đề việc làm cho thanh niên lên hàng ưu tiên. Một số chính sách mới đã được đưa ra để giúp những lao động trẻ và ngăn chặn nguy cơ tiến triển thành thất nghiệp dài hạn, nhằm đảm bảo Anh sẽ "không để cả một thế hệ tài năng" không có việc làm do suy thoái kinh tế gây ra. Từ tháng 1/2010, tất cả những lao động trẻ thất nghiệp hơn 1 năm sẽ đảm bảo có việc làm hoặc được đào tạo. Ngày 12/1/2009, Thủ tướng Anh quyết định chi 500 triệu bảng Anh trợ cấp những người thất nghiệp dài hạn. Từ tháng 4/2009, các chủ doanh nghiệp sẽ được hỗ trợ 1.000 bảng Anh, nếu tiếp nhận những lao động đã thất nghiệp 6 tháng trở lại làm việc. Thủ tướng G. Brown cũng đã đề nghị các bộ, ngành của Anh phải tìm cách xử lý vấn đề người lao động nước ngoài một cách thận trọng, để vừa bảo vệ việc làm cho những người Anh ở trong nước, vừa không ảnh hưởng đến 1,5 triệu người Anh đang làm việc tại các nước khác trong EU. Nhờ những biện pháp trên, "thị trường việc làm Anh đã có những tín tức đáng khích lệ".

số lượng công việc cố định và tạm thời ở Anh tăng lên, mặc dù vẫn còn chậm.

Chính phủ Đức đã đưa ra kế hoạch 124 tỷ USD kích thích kinh tế, tăng ngân sách phúc lợi cho 3.6 triệu người thất nghiệp, đồng thời tăng cường sử dụng lao động tạm thời. Biện pháp cắt giảm giờ làm mà Đức đưa ra nhằm giúp doanh nghiệp tiết kiệm chi phí, tránh phải sa thải số lượng lớn nhân công là việc làm có ý nghĩa, góp phần ổn định thị trường việc làm. Số liệu gần đây cho thấy nền kinh tế lớn nhất EU đang tiếp tục phục hồi khi bất ngờ tăng trưởng trong quý 2/2009. Chỉ số niềm tin người tiêu dùng đã lên mức cao nhất trong 16 tháng qua.

Ngày 13/8/2009, Tây Ban Nha đã công bố các gói giải pháp nhằm chống suy thoái kinh tế, bao gồm trợ giúp các gia đình trả số tiền thế chấp nhà trong cuộc khủng hoảng nhà đất tại nước này. Ủy ban Kinh tế của nước này đã tiến hành một cuộc họp khẩn cấp và thông qua 24 biện pháp chống suy thoái kinh tế, trong đó có nhiều biện pháp về việc làm. Tây Ban Nha đã đưa hàng chục nghìn người tới làm việc tại các dự án cơ sở hạ tầng công cộng. Mặt khác, Tây Ban Nha sẽ không cấp visa cho lao động tay nghề thấp đến đây. Những công ty muốn tuyển lao động nước ngoài, phải chứng minh họ không thể tuyển lao động Tây Ban Nha vào các công việc đó.

Theo chương trình chống thất nghiệp được đề ra từ tháng 3/2009, Nga đã bổ sung 1,3 tỷ USD để ổn định thị trường lao động, trong đó phần lớn để thực hiện 82 chương

trình nhằm đào tạo nghề cho người lao động, tạo chỗ làm tạm thời, tổ chức di chuyển người lao động bị sa thải tới nơi làm việc mới, tích cực hỗ trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ. Biện pháp chống thất nghiệp của chính phủ Nga đã bước đầu đem lại hiệu quả, khi thất nghiệp ở nước này có chiều hướng giảm dần. Tỷ lệ gia tăng thất nghiệp hiện nay ở Nga chỉ là 1,5-1,7%, thấp hơn hẳn so với mức 9% hồi đầu năm nay. Các chuyên gia cho rằng đây là kết quả của chương trình chống thất nghiệp mà chính phủ Nga thực hiện, để ổn định tình hình thị trường lao động.

Chính phủ Czech đã đồng ý trả phí đi lại cộng với 500 Euro cho những công nhân nước ngoài bị sa thải do khủng hoảng kinh tế và tình nguyện về nước. Kế hoạch này kéo dài 8 tháng, bắt đầu từ tháng 2/2009, với khoản ngân sách 2,9 triệu USD và liên quan đến 2.000 lao động đến từ các nước không thuộc châu Âu. Thụy Điển thông báo cắt giảm thuế thu nhập lên tới 10 tỷ Kronor để thúc đẩy thị trường việc làm - mục tiêu ưu tiên của nước này. Thụy Điển đã phát động một loạt biện pháp khuyến khích người dân tìm việc, thay vì tiếp tục sống bằng những khoản trợ cấp của chính phủ. Italia đã đưa ra kế hoạch chống suy thoái trị giá 2,8 tỷ Euro, trong đó 190 triệu Euro sẽ dùng để hỗ trợ thất nghiệp, đào tạo lao động bị mất việc và miễn thuế tạm thời cho nạn nhân trận động đất ở L'Aquila.

Tài liệu tham khảo

1. *Thêm 44 triệu người nghèo đói do cuộc khủng hoảng lương thực và nhiên liệu*, TTXVN, 9/10/2008.
2. *Khủng hoảng tài chính làm 20 triệu người thất nghiệp*, Thông tấn xã Việt Nam, 21/10/08.
3. *Làn sóng thất nghiệp ở Đức tiếp tục gia tăng*, 03/08/2009. <http://www.vietnamplus.vn/Home/Lan-song-that-nghiep-o-Duc-tiep-tuc-gia-tang/20098/12846.vnplus>
4. *"Thụy điển" thất nghiệp ở các nước phương Tây*, 20/02/2009, <http://thegioi.sannghenghiep.vn/?view=detail&id=4125>
5. *ILO: 20 triệu người mất việc*, Nhân dân Điện tử, 21/10/08.
6. *Cảnh báo khủng hoảng việc làm toàn cầu sẽ kéo dài*, Nhân dân, 12/6/2009.
7. *Khủng hoảng việc làm lan rộng*, Thời báo kinh tế Việt Nam, 5/2/09.
8. *Tây Ban Nha hạn chế nhập cư*, 04/9/2008. <http://www.vamas.com.vn/home/detail.php?iCat=10&iNew=381&module=news>
9. *Europe's Jobless Youth*, New Business, July 23, 2009. http://www.businessweek.com/magazine/content/09_31/b4141021419387
10. *Europe's jobless numbers rise to decade high*, 1 September 2009. <http://www.guardian.co.uk/business/2009/sep/01/euro-zone-unemployment>
11. *Unemployment hits highest since 1995*, 16 September 2009. <http://www.guardian.co.uk/business/2009/sep/16/unemployment-rises-recession>